

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
รหัสวิชา/ชื่อวิชา CD311 แนวคิดและกระบวนการพัฒนาชุมชน
Section 9000/01 (3หน่วยกิต)
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
9000/01	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ จันโต	089-4214440	Taktu46@hotmail.com	SW707

ช่องทางการเข้าห้องเรียนออนไลน์ (โปรดระบุ)

โปรแกรม Microsoft Teams ชื่อห้อง 2022-1 CD311 (900001)

22. วันและเวลาบรรยาย

ศูนย์รังสิต ทุกวันพุธ เวลา 13:30 – 16:30 น.
ห้องบรรยาย สค.309 อาคารคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ศูนย์รังสิต

วันสอบ

สอบกลางภาค วันพุธที่ 28 กันยายน พ.ศ.2565 เวลา 14.30 – 16.00 น.
สอบปลายภาค วันอังคารที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2565 เวลา 09.00 – 12.00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

- 1) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด/ทฤษฎีในงานพัฒนา
- 2) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับปรัชญา แนวคิด หลักการและเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนบนฐานคิดแบบองค์รวมและบูรณาการในการปฏิบัติการให้เกิดมั่นคงและยั่งยืน
- 3) เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจโครงสร้างและลักษณะของชุมชนกับการพัฒนาในยุคต่าง ๆ
- 4) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้เชิงปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และมีความสามารถปฏิบัติการพัฒนาชุมชนที่ทำทนายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวสังเขปรายบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

ชุมชนและความเป็นชุมชน พลวัตแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในยุคต่าง ๆ และวิธีการปฏิบัติการพัฒนาชุมชนที่ทำทนายในอนาคต และสอดคล้องกับฐานคิดแบบองค์รวมและบูรณาการในการปฏิบัติการให้เกิดมั่นคงและยั่งยืน (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Community, dynamic concepts and theories in community development in each period, and community development practices for contending with future challenges in accordance with holistic and integrated approaches for stable and sustainable practices (including study trips)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

คุณธรรม จริยธรรม					ความรู้			ทักษะทาง ปัญญา			ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และความ รับผิดชอบ			การวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ			ทักษะการปฏิบัติทาง วิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
		●	●			●		●				●	●			●			●	

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.1.1 มีความเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมทางวิชาการ มีศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน

1.1.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง และสามารถจัดการความขัดแย้งบนฐานหลักการและจริยธรรมทางวิชาชีพ

1.1.3 ตระหนักถึงและเคารพในความหลากหลายของมนุษย์และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรมทางสังคม

1.1.4 ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนขจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย

1.1.5 ยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ ครอบครัว สหวิชาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการปฏิบัติงาน

1.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

1.2.1 สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอนและกิจกรรมในทุกวิชา

1.2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น กิจกรรมค่ายอาสาคุณธรรม กิจกรรมตักบาตรทำบุญ และปฏิบัติธรรม กิจกรรม การเสวนาคุณธรรมจริยธรรมของนักสังคมสงเคราะห์และนักสวัสดิการสังคม เป็นต้น

1.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

1.3.1 ประเมินจากพฤติกรรมการเรียนการสอน เช่น การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การแสดงออก และแนวความคิดที่สะท้อนทั้งจากข้อเขียน และการอภิปรายถกเถียงทางวิชาการ

1.3.2 ประเมินจากการฝึกภาคปฏิบัติสนาม โดยการประเมินทั้งจากอาจารย์ประจำวิชา ผู้ร่วมฝึกภาคปฏิบัติ และอาจารย์นิเทศงานภาคสนาม

2. ความรู้

2.1 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

2.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอันเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม

2.1.2 มีความรู้ในวิชาการสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมที่จะช่วยให้เกิดการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการทั่วไป (Generic Social Workers)

2.1.3 มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและระบบบริการ สวัสดิการ ในระดับสากล ภูมิภาค ประเทศ และท้องถิ่น

2.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

2.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย ศึกษาค้นคว้าทำรายงาน

2.2.2 การเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริงภายนอกชั้นเรียน การอภิปรายทางวิชาการ (Discussion)

2.2.3 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม เพื่อนำความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ และเป็นการฝึกจากประสบการณ์จริงที่นำมาประยุกต์ร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและภาคที่เกี่ยวข้อง

2.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

2.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านความรู้จากสอบข้อเขียน การจัดทำรายงาน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.3.2 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

3.1.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

3.1.2 สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้า วิจัย เพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม

3.1.3 สามารถวิเคราะห์และประเมินการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างไม่ลำเอียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงาน

3.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

3.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าทำรายงาน การ อภิปรายทางวิชาการ (Discussion)

3.2.2 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม

3.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

3.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.3.2 การสอบรายวิชา

3.3.3 การฝึกปฏิบัติภาคสนามและการถอดบทเรียนจากการฝึกภาคปฏิบัติ

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1.1 ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานอย่างเหมาะสม

4.1.2 มีวุฒิภาวะทางความคิดและอารมณ์ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น ต่องานที่ได้รับมอบหมายและต่อองค์กรและสังคม

4.1.3 ปฏิบัติงานโดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งาน ผู้ใช้บริการ และสังคมเป็นสำคัญ

4.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าทำรายงาน การอภิปรายทางวิชาการ (Discussion) โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/ทีม

4.2.2 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม ทั้งในองค์กร และในชุมชน รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์/สอบถาม โดยเน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

4.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จากพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษา เช่น การแบ่งงาน/ร่วมงานในการเรียนและการค้นคว้าวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา นักศึกษากับอาจารย์ นักศึกษากับบุคคลภายนอก และนักศึกษากับองค์กร/ชุมชน

4.3.2 การประสานงานกับบุคคล/หน่วยงาน/ชุมชนภายนอกในการวิจัย การเข้าร่วมประชุม/สัมมนาทางวิชาการ และการฝึกปฏิบัติภาคสนาม เป็นต้น

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1.1 มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพขั้นพื้นฐานที่ช่วยในการวิเคราะห์ปัญหาสังคม หรือข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยที่จะช่วยในการจัดการกับปัญหาสังคมในระดับและรูปแบบต่างๆ ตลอดจนการพัฒนา วิชาชีพ วิธีการทำงาน คุณภาพบริการ องค์กรความรู้ และนวัตกรรม

5.1.2 สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนองานและสื่อสารผลงานได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและสภาพแวดล้อม

5.1.3 มีทักษะในการสื่อสารในการพิทักษ์สิทธิผู้ใช้บริการ ชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

5.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าทำรายงาน การ อภิปรายทางวิชาการ (Discussion)

5.2.2 การฝึกภาคปฏิบัติสนาม และการจัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ

5.3 กลยุทธ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์และการสื่อสารจากการ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสอบรายวิชา

5.3.2 การฝึกภาคปฏิบัติและการสัมมนาโดยการประเมินอาจารย์อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์นิเทศงานภาคสนาม

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

6.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพ

6.1.1 สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการทำงานทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว กลุ่ม และชุมชน

6.1.2 มีทักษะพื้นฐานในการรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาบริการ

6.1.3 สามารถจัดบริการหรือปฏิบัติงานระดับพื้นฐานให้กับผู้ใช้บริการทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว กลุ่ม และชุมชน โดยใช้เครื่องมือและวิธีวิทยาทางสังคมสงเคราะห์

6.1.4 สามารถเป็นผู้ประสานงานในองค์กรสวัสดิการสังคมและการจัดโครงการสวัสดิการสังคม

6.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

6.2.1 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการองค์ความรู้ด้านสังคมสงเคราะห์เข้ากับการฝึกภาคปฏิบัติสนาม การศึกษาวิจัย การฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม ทั้งจากข้อเขียน การฝึกภาคปฏิบัติ

6.2.2 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เช่น การศึกษาดูงาน การเป็นอาสาสมัคร และกิจกรรมการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ชุมชนและสังคม เป็นต้น

6.3 กลยุทธ์การประเมินทักษะทางปฏิบัติทางวิชาชีพของผู้เรียน

6.3.1 การประเมินทักษะทางปฏิบัติทางวิชาชีพของผู้เรียนจากพฤติกรรมการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสอบ

6.3.2 การถอดบทเรียนจากการฝึกภาคปฏิบัติและการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกการเรียนการสอน (กรณีมีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19))

หากมีการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 1/2565 เป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 19 (COVID-19) ดังนั้น กฎ กติกา สำหรับการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ มีดังต่อไปนี้

1. นักศึกษาทุกคนต้องออนไลน์ผ่านระบบ (Microsoft Teams) MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ตามวัน และเวลาของการจัดการเรียนการสอน
2. นักศึกษาทุกคนต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริงในระหว่างการเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา
3. นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของการเรียนในชั้นเรียนทั้งหมดที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ และไม่เข้าเรียนล่าช้า ทั้งนี้หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้หรือจะต้องเข้าเรียนล่าช้า ควรติดต่ออาจารย์ผู้สอนก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันทำการ หรือหากมีอาการป่วยต้องติดต่อ/แจ้งผู้สอนก่อนทางอีเมลหรือทางช่องทางการติดต่อที่กำหนดไว้ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน
4. หากนักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับระบบออนไลน์เนื่องด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตามจะต้องแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอน หรือทางเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

5. หากอาจารย์ผู้สอนขอตรวจนับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนออนไลน์ และตอบคำถามการเรียนขอให้นักศึกษาเปิดกล้องด้วยทุกครั้ง มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ
6. นักศึกษาและผู้สอนควรที่จะต้องเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างโดยปราศจากอคติ
7. หากนักศึกษาประสงค์ที่จะทำการบันทึกการสอนไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ต้องแจ้งให้ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทราบและยินยอมก่อนทุกครั้ง
8. การรับมอบหมายงานและการส่งงาน นักศึกษาจะต้องส่งผ่านระบบ MST ตามกำหนดระยะเวลาทุกครั้ง หากนักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องส่งงานล่าช้าเนื่องด้วยสาเหตุจากข้อผิดพลาดของระบบออนไลน์ ขอให้นักศึกษาแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้ส่งงานชิ้นนั้น หรือส่งงานล่าช้า

การวัดผล

การวัดผล คะแนนเต็ม 100 คะแนน ประกอบด้วย

1. รายงานถอดบทเรียนจากการดูงาน	10 คะแนน
2. บทความวิชาการ	10 คะแนน
3 งานกลุ่ม	20 คะแนน
4 กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (สามารถขาด 3 ครั้ง)	10 คะแนน
5 สอบกลางภาค (สอบปากเปล่า)	20 คะแนน
6 สอบปลายภาค	30 คะแนน
	รวม 100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
ครั้งที่ 1 วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	แนะนำรายวิชาและภาพรวมการศึกษา วิชา พช 311 <ul style="list-style-type: none"> ▪ ทำความตกลงร่วมกันในเรื่องรูปแบบการศึกษาและการประเมินผล ▪ สะท้อนไตร่ตรองทบทวนตนเองเกี่ยวกับประสบการณ์ในงานพัฒนาชุมชน ▪ Pre-Test 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 2 วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	เหตุผลและความจำเป็นของการพัฒนาที่มีต่อมนุษย์และสังคม <ul style="list-style-type: none"> ▪ เสรีภาพและข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์และสังคมเน้นทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ▪ คุณภาพและคุณธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา

ลำดับที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	ของมนุษย์และสังคมที่เกี่ยวข้อง กับมิติทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองและวัฒนธรรม			
ครั้งที่ 3 วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	บริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> ▪ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ▪ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ▪ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ▪ สถานการณ์แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาของสังคมไทย วิเคราะห์ประวัติศาสตร์ภาพรวมการพัฒนาประเทศไทย(เน้นเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จเติบโตด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก) <ul style="list-style-type: none"> ▪ ปัญหาความอ่อนแอของชุมชนในสังคมไทย ▪ ปัญหาความเสื่อมถอยของภูมิปัญญาท้องถิ่น ▪ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในท้องถิ่น 	บรรยาย อภิปรายกลุ่ม ยกตัวอย่างกรณี โครงการพัฒนาชุมชน ที่มีผลกระทบต่อชุมชน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 4 วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> ▪ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ▪ ทฤษฎีการพัฒนา ▪ ปรัชญาการพัฒนา ▪ จริยธรรมในการพัฒนา ▪ วินัยในการพัฒนา ▪ บทบาทของนักพัฒนา 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียน และสื่อประกอบการ สอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 5 วันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	แนวคิดชุมชนและความเป็นชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ▪ ความหมายของชุมชนและความเป็นชุมชน ▪ ประเภทของชุมชนคุณลักษณะของชุมชนในมิติต่างๆ ▪ องค์ประกอบของชุมชน ▪ โครงสร้างของชุมชน ▪ อุดมการณ์ว่าด้วยคนและชุมชนที่ดี 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียน และสื่อประกอบการ สอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 6 วันที่ 14 กันยายน	แนวคิดว่าการพัฒนาชุมชน <ul style="list-style-type: none"> ▪ วิวัฒนาการการพัฒนาชุมชน 	บรรยาย อภิปราย	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์	อาจารย์ประจำวิชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	<ul style="list-style-type: none"> ■ ความหมายของการพัฒนาชุมชน ■ ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน ■ หลักการพัฒนาชุมชน ■ วิธีการพัฒนาชุมชน ■ มิติการพัฒนาชุมชน 	แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)	ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	
ครั้งที่ 7 วันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	<p>กระบวนทัศน์การพัฒนา : Paradigm of Development ที่สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสถานะของมนุษย์ในฐานะนักพัฒนา ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติในจักรวาล</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ แนวคิดการพัฒนาแบบทันสมัย / กระแสหลัก ■ กระบวนทัศน์แนวคิดการพัฒนาแบบทางเลือก / กระแสทางเลือก ■ กระบวนทัศน์แนวคิดการพัฒนาแบบใหม่ ■ กระบวนทัศน์การพัฒนาแบบองค์รวม ■ ผลกระทบของกระบวนทัศน์แบบแยกส่วน และกระบวนทัศน์แบบองค์รวมในการพัฒนาชุมชนต่างกระบวนทัศน์ 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
สอบกลางภาค วันพุธที่ 28 กันยายน พ.ศ.2565 เวลา 14.30 – 16.00 น.				
ครั้งที่ 8 วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	<p>การบริหารงานพัฒนาชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในงานพัฒนาชุมชน ■ การจัดองค์กรในงานพัฒนาชุมชน ■ การสร้างทีมงาน องค์กร และเครือข่าย ■ การประสานงานและการระดมความร่วมมือในงานพัฒนาชุมชน ■ การสื่อสารในงานพัฒนาชุมชน ■ จิตวิทยาสังคมในงานพัฒนาชุมชน 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 9 วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	<p>แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน</p> <p>ทฤษฎีทางสังคมวิทยากับการพัฒนาชุมชน</p>	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา

ลำดับที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	1. ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ 2. ทฤษฎีความขัดแย้ง 3. ทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์ 4. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ทฤษฎีทางมานุษยวิทยากับการพัฒนา ชุมชน 5. ทฤษฎีวิวัฒนาการวัฒนธรรม 6. ทฤษฎีแพร่กระจาย 7. ทฤษฎีวัฒนธรรมและ บุคลิกภาพ 8. ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม	เตรียมการลงพื้นที่/ ชุมชน /วางแผนการ ทำงานร่วมกัน		
ครั้งที่ 10 วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ วัฒนธรรมกับงานพัฒนาชุมชน 9. ทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุและ กระบวนการ 10. ทฤษฎีวิวัฒนาการ 11. ทฤษฎีความล่าช้าทาง วัฒนธรรม 12. ทฤษฎีความกลืนทางวัฒนธรรม 13. ทฤษฎีการยอมรับสิ่งใหม่ 14. ทฤษฎีตัวแปรทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน เตรียมการลงพื้นที่/ ชุมชน /วางแผนการ ทำงานร่วมกัน		อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 11 วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการเพื่อการ เปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมตามปรัชญา แนวคิด การพัฒนาแบบอิสระที่หลากหลายและ แนวคิดการพัฒนาทางเลือก 15. แนวคิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อม 16. แนวคิดการพัฒนาเชิงนิเวศน์ ทัศน์ (Deep Ecology) 17. ทฤษฎีศักยภาพชุมชน 18. แนวคิดทุนทางสังคม (Social Capital Concept) 19. แนวคิดการพึ่งตนเอง (Self- Reliance Concept) 20. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) 21. แนวคิดการพัฒนาวัฒนธรรม ชุมชน 22. แนวพระราชดำริเศรษฐกิจ พอเพียง 23. แนวคิดพุทธเศรษฐศาสตร์	ลงพื้นที่ศึกษา เรียนรู้ ชุมชน (อาจารย์/นักศึกษา ตามกลุ่มย่อย)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา

ลำดับที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
ครั้งที่ 12 วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ เคลื่อนไหวของแนวคิดการพัฒนาใน กระแสสังคมใหม่ 24. แนวคิดบริหารกิจการบ้านเมือง ที่ดี /ธรรมาภิบาล (Good Governance) 25. แนวคิดหลังยุคสมัยใหม่/หลัง สมัยใหม่ (Postmodernism) 26. แนวคิดผู้ประกอบการเพื่อ สังคม (Social Entrepreneur) 27. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) 28. แนวคิดสวัสดิการชุมชน (Community Welfare) 29. แนวคิดความรับผิดชอบต่อ สังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility : CSR)	ลงพื้นที่ศึกษา เรียนรู้ ชุมชน (อาจารย์/นักศึกษา ตามกลุ่มย่อย)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 13 วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	พลวัตแนวคิดและปฏิบัติการพัฒนา ชุมชน ▪ การพัฒนาชุมชนภายใต้การ เปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ▪ พื้นที่ และจุดยืนการพัฒนา ชุมชนในประเทศไทย ▪ แนวโน้มการพัฒนาชุมชนใน อนาคต	นักศึกษาสรุปการ ปฏิบัติงานร่วมใน ชุมชน (ศึกษา/เรียนรู้ด้วย ตัวเอง /กลุ่ม /เพิ่มเติม การศึกษาชุมชนด้วย ตัวเอง)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 14 วันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	กระบวนการพัฒนาชุมชน ▪ การศึกษาชุมชนและการทำ ความเข้าใจชุมชนด้วย กระบวนการวิจัยชุมชน ▪ การวิเคราะห์และวินิจฉัยชุมชน ▪ การวางแผนงานและการ ออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน ▪ การปฏิบัติการพัฒนาชุมชน อย่างมีส่วนร่วม ▪ การติดตามและประเมินผล โครงการพัฒนาชุมชน ▪ การถอนตัวและการออกจาก ชุมชน	นำเสนองานกลุ่ม ออนไลน์ พร้อม รายงานการศึกษา 1 ฉบับที่กลุ่มรับผิดชอบ	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 15-16 วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.	ศึกษาดูงานนอกสถานที่และสรุปทเรียน ร่วมกันและสะท้อนไตร่ตรองตัวเองจาก การวิเคราะห์/วิพากษ์การพัฒนาชุมชนใน กรณีศึกษาที่นักศึกษาสนใจ	นำเสนองานกลุ่ม พร้อมรายงาน การศึกษา	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
		สรุปการเรียนรู้ร่วมกัน ในชั้นเรียน		

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณา การตัดเกรดอิงเกณฑ์ คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ช่วงคะแนน	เกรด
90 - 100	A
85 - 89	B+
75 - 84	B
65 - 74	C+
55 - 64	C
45 - 54	D+
35 - 44	D
0 - 34	F

ทั้งนี้การตัดเกรดในรายวิชานี้ กำหนดเกณฑ์การให้เกรด A ได้ร้อยละ 15 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้น

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษาที่มีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

- วรวิมล โรมรัตน์พันธ์. (2553) ทฤษฎีการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายันต์ ไพรชาญิตร. (2550) การจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โครงการหนังสือโบราณคดีชุมชน. (บทที่ -3)
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2553) กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2551) พลวัตของแนวคิดและปฏิบัติการพัฒนาชุมชน. ใน วารสารพัฒนาสังคมและชุมชน ปีที่ ฉบับที่ มกราคม-มิถุนายน 255 ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (หน้า 29-54).

10.2 เอกสารอื่นๆ Other materials

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. พระราชดำรัสในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ระหว่างปี พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.,(2543) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-12.
- พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พุทธศักราช 2552.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2538) การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนโดยถือนุชนัยเป็นศูนย์กลาง, กรุงเทพฯ: สามัคคีสาส์น.
- เจริญ คัมภีรภาพ และคณะ. (2541) สารัตถะแห่งสิทธิชุมชน: หลักการและความเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิมนุษยชนในทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เครือข่ายสิทธิภูมิปัญญาไทย.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2553) การเป็นสมัยใหม่กับแนวคิดชุมชน. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์สร้างสรรค์ จำกัด.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2543) วิสัยทัศน์ไทยในสังคมโลก: ปาฐกถานำ. เอกสารการสัมมนาโครงการปราชญ์เพื่อแผ่นดิน ครั้งที่ 2 เรื่อง ฐานปัญญาไทยในโลกสากล. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญเทียน ทองประสาน. (นามแฝง), (2537) แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ : สภาคาทอโลกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- ประเวศ วะสี. (2538) ธรรมิกสังคมนิยม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลมคิมทอง.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2532) ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. (เอกสารคำสอนวิชา สศ. 65 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน สาขาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ. (2533) วิธีวิทยาศึกษาสังคมไทย: วิธีใหม่แห่งการพัฒนา, กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมองค์กรเอกชนไทย.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2543) ท่ามกลางหม่อมมั่งกร ผู่ท่านบิน และเสือเศรษฐกิจ: เศรษฐกิจไทย ทศวรรษ 2530 จากมุมมองของเทศและไทย ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และคณะ. สถานภาพไทยศึกษาการสำรวจเชิงวิพากษ์. เชียงใหม่: ซิลค์วอร์ม บัค.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. เศรษฐศาสตร์การเมืองของเศรษฐกิจเปิด: การพัฒนาของประเทศไทย ในวารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ ปีที่ 26 ฉบับที่ (มกราคม 2529) : -29.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคริส เบเคอร์. (2542) เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ตรีสุน.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542) การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลมคิมทอง. พิมพ์ครั้งที่ 6.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538) พุทธธรรม : กฎธรรมชาติและคุณค่าสำหรับชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2541) พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.

- พิทยา ว่องกุล. (2543) ชุมชนแบบองค์รวมสมัยใหม่: รูปแบบสังคมบูรณาการ. ใน พลวัตวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น เอกสารชุดที่ 3 บทความประกอบการประชุมประจำปีว่าด้วยเรื่องชุมชน ครั้งที่ “ชุมชนไทยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง”. วันที่ 30-3 พฤษภาคม พ.ศ. 2543.
- ยุค ศรีอารียะ. (2544) วิเคราะห์ระบบโลกในสหัสวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิถีทรรศน์.
- แล ดิลกวิทยรัตน์. (2530) ทฤษฎีความด้อยพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วอลเดน เบลโล, เชียร์ คันนิงแฮม และ ลี เค็ง ปอห์ (สุรนุช ธงศิลา แปล.) (2542) โศกนาฏกรรมสยาม : การพัฒนาและการแตกสลายของสังคมไทยสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลบอลคิมทอง.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (254) การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธี ประศาสน์เศรษฐ. (2546) “การวิเคราะห์เชิงระบบโลก” ใน ทฤษฎีและความรู้ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิถีทัศน์.
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (257) มาร์กซ์และสังคมนิยม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. (2530) ทางเลือกของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ยูววิทยา.
- เสน่ห์ จามริก. (2537) สังคมไทยกับการพัฒนาที่ก่อปัญหา. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อภิชัย พันธเสน. (2539) พัฒนาชนบทไทย: สมุหทัยและมรรค แนวคิด ทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.
- อภิชัย พันธเสน. (2543) พุทธเศรษฐศาสตร์. เอกสารการสัมมนาโครงการปราชญ์เพื่อแผ่นดิน ครั้งที่ 2 เรื่อง ฐานปัญญาไทยในโลกสากล. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน กระทรวงศึกษาธิการ”.
- อานันท์ กาญจนพันธ์ (2544) มิติชุมชน : วิถีคิดท้องถิ่นว่าด้วยสิทธิ อำนาจ และการจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อานันท์ กาญจนพันธ์ (2544) วิถีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน : พลวัตและศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- อี.เอฟ. ชูเมกเกอร์ เขียน. สมบูรณ์ ศุภศิลป์ แปลและเรียบเรียง (2537) จิ๋วแต่แจ๋ว เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ : Small Is Beautiful ฉบับแปล กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 3.
- Gilbert Rist (translated by Patrick Camiller) (1999) The history of Development, From Western Origins to Global Faith. South Africa: University of Cape Town Press.
- Hopkins, Terence, et al (1996). The Age of Transition (Trajectory of the World – System 1945 – 2025). London. Zed Books Ltd.
- Howard J. Wiarda., editor. (1999) Non-Western Theories of Development, Regional Norms versus Global Trends. USA : Harcourt Brace College Publishers.

- Ife, J.W. (1999) Community Development, Creating community alternatives-vision, analysis and practice. Australia : LONGMAN
- Sen, Amartya (1999) Development as Freedom. Oxford: Oxford University Press, 1999.
- UNDP (2007) Thailand Human Development Report 2007: Sufficiency Economy and Human Development. Bangkok: UNDP.
- Wallerstein, Immanuel. “After Developmentalism and Globalization, What” Keynote address at conference “Development Challenge for the 21st Century”. Cornell University. October 1, 2004.
<http://revista-theomai.unq.edu.ar/numeron11/artwallerstien11.htm>
- Wolfgang Sachs. (editor, 1999) The Development Dictionary, A Guide to Knowledge as Power. Johannesburg: Witwatersrand University Press.